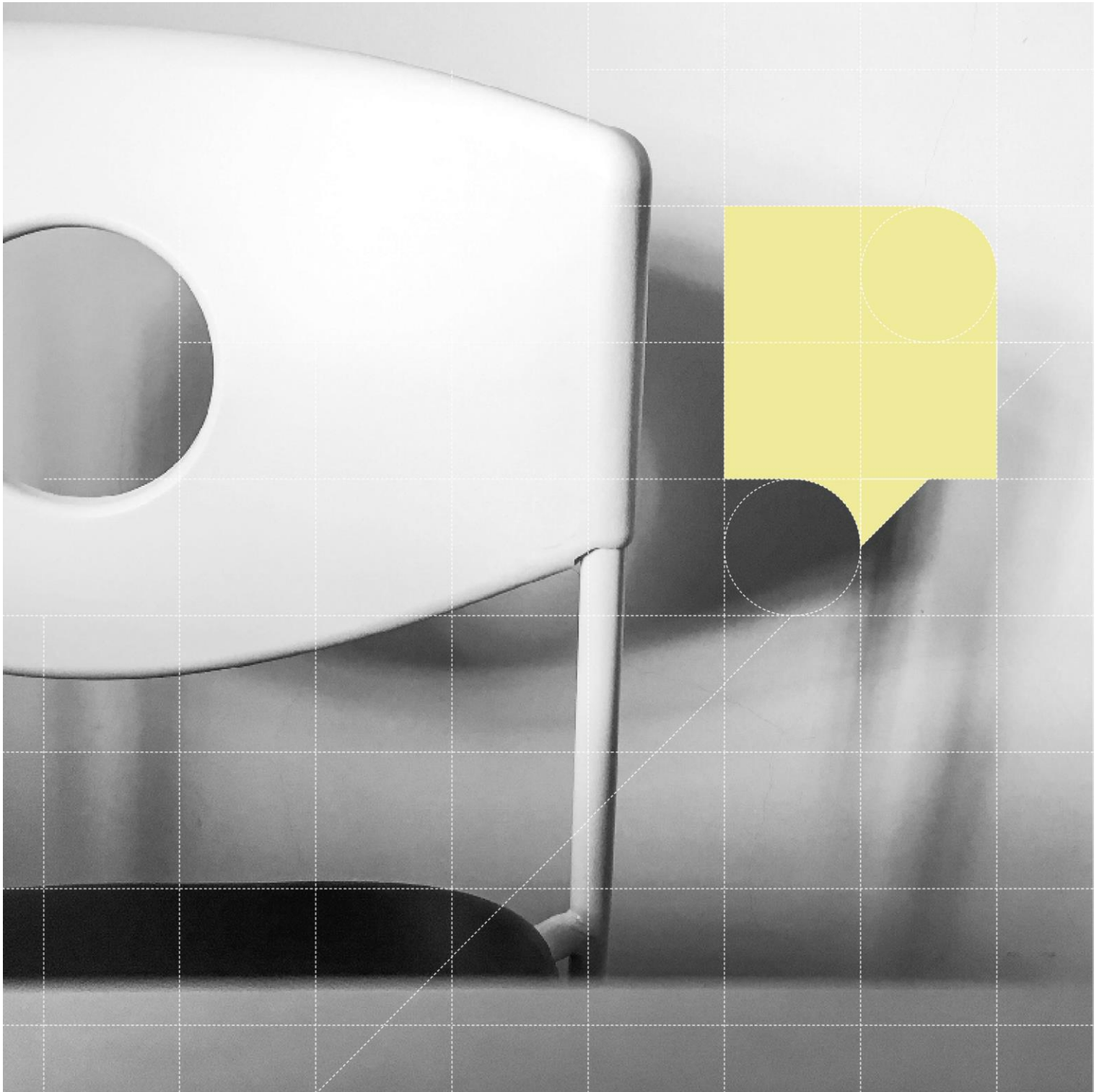

Regelrådets uttalelse

Om: **Forslag til endringer i konkurranseloven – saksbehandling i Konkurransklagenemda mv.**

Ansvarlig: **Nærings- og fiskeridepartementet**

Regelrådets konklusjon: **Utredningen har svakheter**

Nærings- og fiskeridepartementet

Deres ref.:
21/3215

Vår ref.:
21/00269

Vår saksbehandler:
Kristin Johnsrud

Dato:
20.12.2021

Uttalelse

Om: **Forslag til endringer i konkurranseloven – saksbehandling i Konkurransklagenemda mv.**

Konklusjon: **Utredningen har svakheter**

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Nærings- og fiskeridepartementet har sendt på høring forslag til endringer i konkurranseloven. Forslagene gjelder ulike sider ved saksbehandlingen i konkurransesaker.

Departementet har i høringsnotatet gjort rede for problemene med gjeldene regulering og hvilke mål man ønsker å nå. Regelrådet oppfatter imidlertid at departementet er mer åpne når det gjelder spørsmålet om konkurransklagenemda skal avvikles.

Det er utredet alternative løsninger for flere av forslagene. Regelrådet mener at den kvalitative beskrivelsen av virkninger er noe overordnet, men finner det positivt at departementet har beregnet virkningene av å innføre forsinkelsesrente på overtredelsesgebyr. Beregningene gir et godt og realistisk bilde av økningen i betalingsforpliktelsen for næringslivet. Regelrådet mener videre at departementet bør foreta en kost-nytteanalyse av Konkurransklagenemda før en endelig beslutning om avvikling eller videreføring fattes.

Selv om det er enkelte svakheter i utredningen er det Regelrådets oppfatning at målene kan oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet. I det videre arbeidet med forslagene blir det etter Regelrådets vurdering viktig å sikre at utredningen tar hensyn til utviklingen av domstolene og gjennomføringen av forslagene i NOU 2020: 11 *Den tredje statsmakt – Domstolene i endring*.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger. Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen
Sandra Riise
leder av Regelrådet

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

1 Om forslaget som er sendt på høring

Nærings- og fiskeridepartementet har sendt på høring forslag til endringer i konkurranseloven. Forslagene gjelder i ulike sider ved saksbehandlingen i konkurransesaker.

I høringsnotatet gjøres det rede for to alternative forslag til overprøving av Konkurransetilsynets vedtak. I det ene alternativet foreslår departementet endringer i behandlingen av klager i Konkurransesklagemennda. Formålet er å legge til rette for en mer effektiv klageordning. Det foreslås blant annet å gjøre det valgfritt for foretak om de vil klage vedtak fra Konkurransetilsynet inn for nemnda eller ta ut søksmål for domstolene, å forkorte fristen for klage til Konkurransesklagemennda og at Konkurransetilsynet får mulighet til å reise søksmål om Konkurransesklagemenndas vedtak. I det andre alternativet foreslås det å gå videre med en nærmere utredning av om Konkurransesklagemennda bør avvikles. Bakgrunnen for forslaget er dels det lave antall saker som har vært behandlet i Konkurransesklagemennda, og dels endringene i domstolene som er gjennomført de siste årene og som er foreslått gjennomført videre.

2 Regelrådets prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker vi gir uttalelser til. På denne bakgrunn prioriterer Regelrådet å uttale seg om et utvalg av saker.

Rettferdig konkurranse er viktig for næringslivet. I de tilfeller der Konkurransetilsynet påpeker brudd på konkurransereglene er det viktig at sakene håndteres på en god måte. Selv om statistikken viser at det er relativt få alvorlige brudd på konkurranselovgivningen i Norge er det likevel viktig at vi har et godt system for å håndtere disse sakene. Regelrådet har derfor valgt å uttale seg til denne saken.

3 Regelrådets vurdering av utredningen av konsekvenser for næringslivet

Det følger av Regelrådets vedtekter § 2 første ledd at Regelrådet skal ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Rådet kan vurdere hvorvidt nytt eller endret regelverk er utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

Som grunnlag for vurderingen nedenfor har Regelrådet særlig tatt utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksen kapittel 2. Det vil si punkt 2-1 Minimumskravene til utredning og punkt 2-2 Omfang og grundighet. Regelrådet har også sett hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen punkt 3-1.

3.1. Kostnadsvirkninger og nyttevirkninger for næringslivet

Klagereglene i konkurranseloven er potensielt viktige for alle typer næringsliv. Reglene kommer først til anvendelse dersom Konkurransetilsynet påpeker brudd på konkurransereglene, og den

private parten velger å klage. På denne bakgrunn har Regelrådet forståelse for at det er krevende å beskrive berørt næringsliv i denne saken. Regelrådet finner det positivt at departementet har gjort rede for antall og type saker som har blitt behandlet av Konkurransklagenemda siden den ble opprettet.

Etter Regelrådets vurdering er virkningene for næringslivet kvalitativt og overordnet beskrevet i høringsnotatet. Regelrådet mener at departementet kunne vektlagt å beskrive virkningene noe nærmere.

Regelrådet finner det positivt at departementet har beregnet virkningene av å innføre forsinkelsesrente på overtredelsesgebyr. Beregningene gir et godt og realistisk bilde av økningen i betalingsforpliktelsen for næringslivet. Regelrådet finner det også positivt at departementet har gitt eksempler på ressursbruken i Konkurransklagenemda.

Regelrådet er noe undrende til beskrivelsen av virkningene av reglene om verneting. I beskrivelsen av virkninger fremgår det blant annet at «forslaget om at saksøker kan velge å reise søksmål ved sitt alminnelige verneting, kan medføre mindre reisevirksomhet og reduserte kostnader forbundet med dette for partene, deres prosessfullmektiger og eventuelle vitner». Regelrådet kan ikke se at beskrivelsen av virkninger stemmer overens med departementets tilrådning om at søksmål skal anlegges for Hordaland tingrett. Regelrådet registrerer imidlertid at departementet drøfter og ber om synspunkter på en løsning om at saksøker kan reise søksmål ved sitt alminnelige verneting, men dette er ikke departementets tilrådning. Etter Regelrådets vurdering kunne dette vært klarere kommunisert i kapitlet om økonomiske og administrative konsekvenser.

Regelrådet registrerer at departementet ber om høringsinstansenes syn på om Konkurransklagenemda bør avvikles. Vi registrerer også at departementet har påbegynt, men ikke fullført en kost-nyttevurdering av om nemda bør avvikles eller videreføres. Vi oppfatter at departementet ønsker innspill til problemstillingen før de eventuelt går videre med en utredning av detaljene av en avvikling. Slik Regelrådet forstår det er det ikke behov å gjøre noe med den eksisterende klageordningen. Nemda fungerer godt. Hovedårsaken til at departementet har sendt spørsmålet om avvikling på høring er at nemda siden opprettelsen har hatt få saker til behandling. Regelrådet oppfatter med dette at departementet har stilt et åpent spørsmål til høringsinstansene om nemd eller domstolsbehandling er best egnet. Regelrådet har derfor i noe grad forståelse for at departementet ikke har foretatt en full kost-nytte analyse av spørsmålet om avvikling på den nåværende tidspunkt. Regelrådet vil imidlertid tilråde at departementet gjennomfører en full kost-nytte analyse før en endelig beslutning fattes.

3.2. Konkurransvirkninger for næringslivet

Konkurranseloven, herunder klageordningen, har som formål å sikre at det er rettferdig konkurranse blant næringsdrivende. De materielle konkurransereglene stammer i det vesentligste fra EU og Regelrådet kan ikke se at endringene i organiseringen av klageordningen får særlige virkninger for konkurransen.

3.3. Forenkling for næringslivet

Regelrådet kan ikke se at forslaget inneholder forenklinger for næringslivet. Formålet med flere av forslagene er å finne den beste måten å behandle klager på Konkurransetilsynets vedtak. Vi kan imidlertid ikke se at forenkling av klageprosessen er særskilt vurdert.

3.4. Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

Regelrådet kan ikke se at hensynet til små virksomheter er vurdert i høringsnotatet. Regelrådet antar at Konkurransetilsynet og Konkurransklagenemda i det vesentligste reagerer overfor større aktører som utnytter sin markedsposisjon. Regelrådet mener imidlertid at departementet med fordel kunne gjort rede for hvorvidt Konkurransetilsynet og Konkurransklagenemda har fattet vedtak overfor små virksomheter, og som følge av dette vurdert om det er grunnlag for å vurdere hensynet til små virksomheter i denne saken.

3.5. Alternative tiltak

Etter Regelrådets vurdering har departementet gjort rede for problemene med gjeldene regulering og hvilke mål man ønsker å nå for flere av forslagene. Regelrådet finner det positivt at departementet har utredet alternative løsninger for flere av forslagene. Videre er det positivt at departementet gir en tilrådning, selv om departementet også ber om høringsinstansenes innspill. Regelrådet oppfatter at departementet i høringen er åpen med hensyn til om Konkurransklagenemda bør avvikles eller videreføres. Regelrådet registrerer at departementet ber om høringsinstansenes syn på om avvikling bør utredes nærmere. Regelrådet oppfatter således at departementet er i en tidlig fase i utredningen av dette spørsmålet, men at de på det nåværende tidspunkt ønsker innspill til utredningen.

Regelrådet mener at departementet kunne gjort rede for hvordan klageordningene for konkurransesaker er organisert i andre land slik som Sverige og Danmark. Vi er kjent med at Sverige og Danmark har valgt ulike løsninger på dette området. Regelrådet registrerer at departementet i to tilfeller har vist til hvordan en problemstilling er løst i Sverige, men dette burde vært gjort mer gjennomgående. Regulering og organisering i andre land kan gi inspirasjon til alternative måter å regulere en problemstilling på. Regelrådet finner det positivt at departementet tydelig angir hvilke forhold som reguleres av EØS-avtalen og hva handlingsrommet er. Videre er det positivt at departementet aktivt vurderer forholdet til den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK).

3.6. Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Regelrådet kan ikke se at departementet har vurdert forutsetninger for en vellykket gjennomføring. Regelrådet oppfatter at forslaget om moderat spesialisering i NOU 2020: 11 *Den tredje statsmakt — Domstolene i endring* er et viktig element, men ikke en forutsetning da det allerede i dag er gjennomført moderat spesialisering i enkelte domstoler, for eksempel Oslo Tingrett.

4 Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Etter Regelrådets vurdering har departementet gjort rede for problemene med gjeldene regulering og hvilke mål man ønsker å nå. Det er også utredet alternative løsninger som illustrerer mer eller mindre byrdefulle løsninger. Selv om det er enkelte svakheter i utredningen av virkninger er det Regelrådets oppfatning at målene kan oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.